

Історія II

10-03-2026

Тиждень #4

Лекція #2:

Останні роки Російської Імперії, 1914-1917

(прозівка 20 - закінчення)

Лекція #4:

Четвертий Універсал і Берестейський Мир

(початок – прозівки 14)

Завдання (з долучених лекцій):

Прочитати:

Лекція #4:

Четвертий Універсал і Берестейський Мир

Ст. 25-27.

Лекція #5:

Лекція #5. Часи Гетьманату і Директорії

Ст. 25-27.

Виконати:

Виконати:

Вибрати одну українську особу яка важлива у періоді «Визвольних Змагань» 1917-1921. Напишіть про цю особу короткий есей (2-3 сторінки), який подає хто ця людина була, коротко про їхній життєвий шлях, та чому вона важна в історії Визвольних Змагань та боротьби за незалежність України. (15 балів)

Рекомендую слідуєчі особи про яких можна писати: проф. Михайло Грушевський, Євген Коновалець, Симон Петлюра (про цих осіб переважно є питання на матуральних іспитах з історії). Теж можна написати про: гет. Павло Скоропадський, Володимир Винниченко, Нестор Махно, чи інші.

Прощу залучити бібліографію звідки ви дістали інформації (2 балі).

Четвертий Універсал і Берестейський Мир

I. Війна з Москвою

Після проголошення у Харкові створення Радянської (Советської) України, Москва вислала військовий контингент {military divisions} з метою захоплення цілої України. Хаос, який поширився в Україні у 1917 р. залишив при Центральній Раді невеликі військові відділи. Із 300-тисячної маси при ЦР залишилося не більше 10%; решта або оголосила неутралітет, або розійшлася по домівках. Дванадцять тисяч большевиків продовж кількох тижнів опанувало {occupied} ціле Лівобережжя і в січні 1918 р. вони зупинилися під Києвом. Саме тоді Київські большевики підняли повстання проти ЦР. Український гарнізон потрапив ліквідувати противників {opposition} з великими втратами для большевиків. Не зважаючи на те, 9-того лютого 1918 р. ЦР мусіла опустити Київ на приказ Леніна.

II. Берестейський мир

Вночі з 24-го на 25-го січня 1918 р. ЦР проголосила Четвертим Універсалом самостійність України. Таким чином Україна стала договірною стороною {member of} при укладенні миру із „Центральними Державами“. Большевицька Росія теж вислала свою делегацію, бо населення вимагало закінчення війни. Центральні Держави визнали самостійність України і зобов'язалися {pledged} примусити Росію замиритися з Україною. Німеччина і Австро-Угорщина обіцяли дати Україні військову допомогу проти большевиків, а ЦР зобов'язалася доставити їм до кінця літа один мільйон тонн збілля і інших товарів.

III. Похід об'єднаних сил проти Москви

Вже 1-го березня 1918 р. Київ було звільнено від большевиків, а за два місяці всю Україну очищено {cleansed} від окупантів. Однак УНР провадила не-ефективну і надмірно соціалістичну політику. Великі і середні землевласники {landowners} вимагали залишити за ними право власності. Крім цього, ЦР, будучи не-ефективною інституцією, не виконувала своїх договірних зобов'язань, постійно мала конфлікти із німецькими окупантами. В адміністрації ЦР бракувало професійних людей, що виконували б нагальні {urgent} завдання. Виникала

загроза, що окупанти можуть усунути уряд і замінити Україну у генерал-губернаторство {general government}.

IV. Гетьманський переворот 29 квітня 1918 року

29-го квітня 1918 р. Всеукраїнський Союз Землевласників, піддержаний німцями, провів державний переворот. {coup d'état}. Центральну Раду німецькі органи розпустили {dissolved}; а 7,000 делегатів Союзу проголосили генерала Павла Скоропадського гетьманом України. На місце УНР прийшла Українська Держава (УД). У своїй грамоті Гетьман, до часу скликання українського сейму {diet}, перебирав на себе тимчасово всю повноту влади. Соціалістичні земельні закони ЦР скасовано, а основою господарського ладу {economic system} оголошено приватну власність на засоби виробництва.

V. Внутрішня політика гетьманського уряду

У внутрішній політиці Гетьманський Уряд був відносно ліберальним у соціальній сфері, хоч нераз ішов врозріз {contrary} із настроями {mood} народних мас, що стали жертвою соціалістичних і комуністичних провокаторів. Уряд відносно швидко потрапив зробити порядок у державі, що був нарушений загальним хаосом, революцією і большевицькою пропагандою. Уряд добився позитивних вислідів у наладнанні місцевої самоуправи {self-rule}; стабілізовано грошову одиницю--карбованець. Зроблено багато у ділянці шкільництва (150 гімназій, 2 університети, Академія Наук) мистецтв і культури. Почато організацію професійної української армії і фльоти.

Часи Гетьманату і Директорії

I. Зовнішня політика Української Держави (УД)

Уряд УД вів досить успішно закордонну політику. Хоч перші кроки у тих відносинах зробила ЦР, Гетьман призначив своїх послів {ambassadors} до майже всіх нейтральних держав. Крім цього відкрито багато консульств; в самій Росії їх було 10. Але політика Гетьмана не йшла по лінії соціалістичних кіл. Вони вже літом 1918 р. зорганізувалися в Український Національний Союз (УНС), який таємно підготовляв повстання проти Гетьмана.

Коли в Німеччині стався переворот, Гетьман втратив мілітарну силу, яка була потрібна для вдержання порядку. Натомість ж переможна Антанта {Entente} вимагала від України щоб вона об'єднала свої зусилля із „білою Росією”. Гетьман оголосив грамоту про майбутню федерацію України із не-більшевицькою Росією. Грамота стала основою для УНС розпочати повстання проти Гетьмана. Війна між військами УД і формаціями УНР тривала біля місяця. 14 грудня 1918 р., коли Київ скапітулював, Гетьман зрікся влади і виїхав до Берліну. Знову відновлено УНР, яку очолила 5-ти членна Директорія.

II. Директорія УНР

Внутрішня політика Директорії мало різнилася від політики ЦР. Вже в часі московської агресії проти УНР, Директорія обдумувала пляни соціалізації країни, а не організувала оборони перед ворогом. Цей лівий курс позначився {became visible} у рішеннях Трудового Конгресу {Labor Congress}, якого найбільшим досягненням було проголошення об'єднання УНР із Західною Областю УНР (Галичиною). Це сталося 22 січня 1919 р. Між тим більшовики майже без спротиву зайняли Лівобережжя. Внаслідок цього, 2-го лютого Уряд переїхав до Вінниці, а весною до Кам'янця Подільського. Літом 1919 р. під владою Директорії залишився невеликий краєць {section} Поділля на кордоні з Польщею.

III. Французький десант в Одесі

Як передтим ЦР, Директорія робила великі надії на іноземну допомогу. Тому, коли в Одесі висадився 60-тисячний десант {landing} французів, Директорія сподівалася від них допомоги. Однак, французи прийшли з допомогою для „білих москалів”. В квітні 1919 р. французи залишили Україну. Незабаром південь України наповнився різними

самозванцями {impostors} (наприклад, Нестор Махно або Матвій Григоріїв), що міняли орієнтації та займалися грабунком населення.

IV. Похід на Київ

Після довгої війни проти поляків Українська Галицька Армія (УГА) в липні 1919 р. перейшла ріку Збруч і злучилася із Дієвою Армією УНР. Спільно обі армії у серпні захопили Київ, але не змогли вдержати столиці. Зі сходу до Києва ввійшли „денікінці”. Українські війська мусіли уступити перед переважаючим {superior in numbers} ворогом. Відступаючи на захід, рештки Дієвої Армії були стиснуті більшевиками до так званого „чотирикутника смерті” біля Кам'янця. Армія стала жертвою епідемії тифу {typhoid} і інших хвороб. Щоб якось рятувати ситуацію, Головний Отаман, Симон Петлюра, почав переговори з Польщею.

V. Варшавський Договір

Осіною 1919 р. Уряд УНР почав переговори з Польщею, що закінчилися складенням {designing} Вершавського Договору, яким Польща визнала УНР, а Директорію її верховною {supreme} владою. Директорія була примушена відступити Польщі територію Галичини і Західної Волині. Зате Польща зобов'язалася допомогти звільнити Україну до Дніпра.

VI. Другий невдалий похід на Київ

Навесну 1920 р. об'єднанні війська почали наступ на більшовиків, захопивши {captured} 6-го травня Київ. Більшевики великим контр-наступом викинули польські війська і в серпні станули під Варшавою. Польська сторона, підкріплена {supported by} Францією і Англією, успішно відбила наступ більшовиків і викинула їх поза лінію рік Збруча і Горині. В березні 1921 р. Польща і Советська Росія підписали мир. З того часу позиційна війна {positional warfare} для УНР закінчилася.